

Н. Б. Проценко,
к.е.н., доц кафедра економіки підприємства
Житомирський державний технологічний університет

ДІАГНОСТИКА БАНКРУТСТВА

З точки зору менеджменту можливе настання банкрутства є кризовим станом підприємства. Це значить, що воно не здатне здійснювати фінансове забезпечення своєї виробничої діяльності. Не плато здатності підприємства відповідає незадовільна структура його балансу.

Існуюча офіційна процедура діагностики кризового стану підприємства передбачає визначення чотирьох коефіцієнтів:

- коефіцієнт поточної ліквідності;
- коефіцієнт забезпечення власними засобами;
- коефіцієнт поновлення платоспроможності підприємства;
- коефіцієнт втрат платоспроможності підприємства.

Подолання кризового стану вимагає розробки спеціальних методів управління підприємством. Ринкова економіка сформувала систему методів попередньої діагностики і можливого захисту підприємства від банкрутства. Цей методичний матеріал називається «Система антикризового управління». Реалізацією цієї системи на практиці займаються менеджери з антикризового управління. Задача системи і цих менеджерів полягає в тому, що можливе банкрутство діагностується на ранніх стадіях його виникнення. Це дає змогу своєчасно відреагувати на проблему і скористатись механізмом захисту або обґрунтувати необхідність застосування послідовних процедур з реорганізацією підприємства. Мета антикризового управління в цьому випадку формується слідує чиним чином: відновлення платоспроможності і відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства. У відповідності з метою розробляється спеціальна стратегія антикризового управління підприємством при загрозі банкрутства. Вона представляє собою частину загальної частини підприємства і полягає в розробці використання системи методів попередньої діагностики загрожує чого банкрутства і механізмів оздоровлення підприємства, що забезпечують захист від банкрутства. Здійснення даної стратегії передбачає реалізацію наступних рівнів дослідження:

1. Періодичне дослідження фінансового стану підприємства з метою раннього виявлення ознак його кризового розвитку, що викликають загрозу банкрутства.
2. Вивчення основних факторів, що обумовлюють в наступному періоді кризовий розвиток підприємства.
3. Визначення масштабів кризового стану підприємства.
4. Формування цілей і вибір основних механізмів антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства.
5. Впровадження внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства.
6. Вибір ефективних форм санації підприємства.
7. Фінансове забезпечення ліквідаційних процедур при банкрутстві підприємства. Ці функції менеджменту покладаються на ліквідаційну комісію.

Діагностика банкрутства – це перш за все виявлення об'єкта дослідження. В першу чергу це показники поточного і перспективного потоків платежів і показників формування чистого грошового потоку по виробничій, інвестиційній і фінансовій діяльності підприємства. Не завжди відхилення від формально предписаних значень коефіцієнтів свідчить про необхідність оголосити підприємство банкрутом. З цією метою може бути здійснена процедура відновлення платоспроможності підприємства.

Можна запропонувати ряд показників, що свідчать про потенційні можливості цього процесу. Рівень поточної загрози банкрутства визначається за допомогою двох показників: коефіцієнта платоспроможності і коефіцієнта автономії, які розглядаються в динаміці. Стійка тенденція до зниження цих коефіцієнтів свідчить про «відкладену загрозу банкрутства» (чим нижче абсолютне значення цих коефіцієнтів, тим більш ймовірна загроза банкрутства). Оптимальне значення коефіцієнта платоспроможності 0,7, а коефіцієнта автономії 0,5, але в залежності від специфіки і масштабів підприємств ці величини коливаються.